

ДАНЧО ЗОГРАФСКИ (БИО - БИБЛИОГРАФИЈА)

Проф д-р Данчо Зографски е роден на 23 април 1920 година во Велес. Студирал на правните факултети во Белград и Софија. По дипломирањето и ослободувањето на земјата, работи како помошник окружен јавен обвинител, а потоа е уредник и главен уредник на весникот „Нова Македонија“ и директор на Институтот за национална историја во Скопје. Од 1950 до 1952 година бил на натамошни дополнителни студии во Институтот за општествени науки во Белград. Докторирал на Економскиот факултет во Белград во 1962 година со дисертацијата „Развитокот на капиталистичките елементи во Македонија за време на турското владеење“.

Бил професор на Економскиот факултет во Скопје, а се пензионирал како директор на Институтот за национална историја.

Научните истражувања и творештво на проф. д-р Данчо Зографски се простираат во неколку области. Негова главна тематска преокупација се проблемите сврзани со стопанската историја, со работничкото и комунистичкото движење во Македонија и со комплексот на македонското национално прашање. Благодареејќи на систематските долгогодишни истражувања во архиви, библиотеки и хемереотеки во земјата и во странство открил, комплетирал и ползувал богат фактографски материјал, кој го сочинува рбетот на неговите трудови. Проблемите што ги обработува се однесуваат за долг временски интервал од три века и во нив се расветлувани низа крупни појави, движења и клучни процеси. Најпознати негови дела се: „За работничкото движење во Македонија до Балканската војна“, „Егејска Македонија во нашата национална историја“, „Македонскиот таен револуционерен комитет и ‘Отмъщенияв’“, „Југословенските социјалисти за македонското прашање“ и „Развитокот на капиталистичките елементи во Македонија за време на турското владеење“.

Неговиот научен опус опфаќа десет посебни книги-монографии, три зборници на австриски документи за Македонија и околу стотина студии, огледи и прилози објавени во научни списанија, годишни зборници и публикации во земјата и во странство. Со забележливи реферати и дискусии учествувал на повеќе од 30 домашни и странски научни собири.

Професорот д-р Данчо Зографски е добитник на повеќе одликувања и награди меѓу кои и на наградата „11 Октомври“.

За дописен член на Македонската академија на науките и уметностите е избран на 23 ноември 1981 година, а за редовен член на 24 јуни 1986 година.

- 1948 *Борбениот сојуз на народноста од Македонија за создавање и одбрана на Крушевската република.* – Крушевскиот манифест. – Скопје : Земски одбор на Народниот фронт на Македонија, 1948, стр. 11–18.
- 1949 *Димитрие Туцовиќ, ѝворец и водач на модерното работничко движење во Србија.* – Социјалистичка зора – Скопје, 1949, I, 6, стр. 76–89.
- Месното на Васил Главинов во работничкото движење на Македонија : по повод 20-годишнината од смртта на Васил Главинов.* – Нов ден – Скопје, 1949, IV, 1–2, стр. 60–82.
- 1950 *За работничкото движење во Македонија до Балканската војна.* – Скопје : Институт за национална историја, 1950. – 332 стр.
- По повод 31-годишнината од основањето на скопската социјал-демократска организација.* – Социјалистичка зора – Скопје, 1950, II, 1, стр. 48–59.
- 1951 *Егејска Македонија во нашата историја / составиле: Данчо Зографски, Ѓорѓи Абаџиев, Анастас Митрев и Михајло Керамидчиев.* – Скопје : Институт за национална историја, 1951. – 391 стр.
- O radničkom pokretu u Makedoniji do Balkanskog rata.* – Beograd : Rad, 1951. – 354 str.
- 1952 *По повод некои искажувања на класициите на марксизмот-ленинизмот за источното прашање.* – Современост – Скопје, 1952, II, 4, стр. 46–70.
- 1953 *Македонските социјалисти и националното движење во пред-инденскиот период.* – Современост – Скопје, 1953, III, 6, стр. 59–85.

- Неколико докумената о приликама и догађајима у Македонији 1903. године.* – Архивист – Београд, 1953, 1–2, стр. 5–18.
- Првије македонски социјалистички весници за Парискаја комуна.* – Современост – Скопје, 1953, III, 1–2, стр. 59–72.
- Преодни облици на мануфактурија во Македонија.* – Преглед – Скопје, 1953, III, 2, стр. 59–72.
- 1954 *Македонскиот маен револуционерен комитет и „Ојм’шине“.* – Скопје : Институт за национална историја, 1954. – 76 стр.
- По повод дисертацијата на Точков „Студии за трговијата со крзнени стоки и за курчисвојто особено во Охрид (Македонија)“.* – Преглед – Скопје, 1954, IV, 1, стр. 44–58.
- Рацин како партиски работник-агитатор и издавач на „Искра“.* – Современост – Скопје, 1954, IV, 9, стр. 669–691.
- Трговскојто училиште во Велес од 1857 година.* – Разглед – Скопје, 1954, I, 5, стр. 4–5.
- 1955 *Димитрије Туцовић о македонском националном питању.* – Зборник „Српска социјалдемократска партија“. – Београд, 1955, стр. 113–123.
- За трговските врски на Македонија со Австрија во средината на XVIII век.* – Преглед – Скопје, 1955, V, 6, стр. 45–59.
- Извештаи од 1903–1904 година на австриските прејсавници во Македонија / превод, редакција и коментар Данчо Зографски.* – Скопје : Институт за национална историја, 1955. – 293 стр.
- Прилејскиот анаџур во минатојто.* – Годишник на Правно-економскиот факултет – Скопје, 1955, II, стр. 95–133.
- 1956 *„На оружје“, еден наш хектографиран весник.* – Разглед – Скопје, 1956, III, 2 (54).
- 1957 *Залудни фалсификувања на историјата.* – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1957, I, 1, стр. 227–251.
- Развојниот пат и учесвојто на Македонецот д-р Гаврил Конѕанџиновик во Октомврискаја револуција.* – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1957, I, 2, стр. 17–18.
- 1959 *Појавата и значењето на брошурајта „Македонија на Македонците! Земјата на земјоделците!“.* – Македонија на Македонците! Земјата на земјоделците! / Коста Новаковиќ. – Скопје : Култура, 1959, стр. 53–85.

- Поговор. – За национално и национално-колонијално ирашање / В. И. Ленин. – Скопје : Култура, 1959, стр. 391–444.*
- Стојанскиот живот на Велес во XIX и почетокоит на XX век. – Годишник на Економскиот факултет – Скопје, 1959, VI, стр. 169–195.*
- 1960 *Формите и организациите на кредитниот систем во Македонија кон крајот на турско владеење. – Годишник на Економскиот факултет – Скопје, 1960, VII, стр. 103–135.*
- 1961 *Васил Главинов – организатор на социјалистичката пропаганда и работничкото движење. – Сто години велешка гимназија. – Титов Велес, 1961, стр. 211–228.*
- Создавањето и развојот на индустријата во Македонија до Балканската војна. – Годишник на Економскиот факултет – Скопје, 1961, VIII, стр. 105–150.*
- 1962 *Југословенските социјалисти за македонското ирашање. – Скопје : Култура, 1962. – 169 стр.*
- Л. Колишевски: „Аспекти на македонското ирашање“, Култура – Скопје, 1962, 444 стр. – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1962, VI, 1–2, стр. 221–238.*
- Надворешната трговија на Македонија од средината на XVIII до почетокот на XX век. – Годишник на Економскиот факултет – Скопје, 1962, IX, стр. 53–104.*
- Прва држава на слободниот македонски народ. – Народна Република Македонија. – Скопје, 1962, стр. 211–228.*
- Создавањето на капиталистичките елементи и форми во Македонија за време на турско владеење. – Трибина – Скопје, 1962, 1, стр. 76–97.*
- 1963 *Економското значење на зайочната модернизација на сообраќајот во Македонија. – Годишник на Економскиот факултет – Скопје, 1963, X, стр. 63–106.*
- Преглед на историјата на Сојузот на комунистите на Југославија : („Култура“, Скопје, 1963). – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1963, VII, 2, стр. 271–278.*
- 1964 *Македонското национално ирашање и АСНОМ. – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1964, VIII, 1, стр. 5–55.*
- Македонското ирашање и АСНОМ. – Културен живот – Скопје, 1964, IX, 8–9, стр. 2–4.*

- 1965 *Достиѓањата и проблемите на историската наука во СР Македонија*. – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1965, IX, 2, стр. 5–46.
- Problemi nacionalnog i društvenog razvitka SR Makedonije*. – Naše teme – Zagreb, 1965, 8–9, str. 1353–1362.
- Туцовиќ за македонското прашање*. – Културен живот – Скопје, 1965, X, 2–3, стр. 33–35.
- 1966 *Д-р Бранислав Шошкиќ: „Развој економске мисли“, Рад, Београд, 1965, стр. 328*. – Стопански преглед – Скопје, 1966, XVI, 3, стр. 87–90.
- Д-р М. Пандевски, „Политичките партии и организации во Македонија (1908–1912)“, Скопје, изд. „Култура“, 1965, стр. 439*. – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1966, X, 1, стр. 221–224.
- Крсте Мисирков за националноста на Македониите*. – Крсте Мисирков : научен собир посветен на 40-годишнината од смртта, Скопје 24–25 јуни 1966. – Скопје : Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 1966, стр. 11–22; Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1966, X, 1, стр. 5–18.
- Krste Misirkov o nacionalnosti Makedonaca*. – Pregled – Sarajevo, 1966, 18, II, str. 217–228.
- Подем на историската наука*. – 20 години образование, наука и култура во СРМ. – Скопје : Нова Македонија, 1966, стр. 67–72.
- Појава и значај брошуре „Македонија Македонцима! Земља земљорадницима!“*. – Македонија Македонцима! Земља земљорадницима! / Коста Новаковиќ. – Чачак : Чачански глас, 1966, стр. 57–85.
- 1967 *Октомври и националноослободителните борби*. – Културен живот – Скопје, 1967, XII, 7–8, стр. 4–6.
- Предговор*. – *Одбрани дела во 11 тома / В. И. Ленин*. – Скопје : Култура, 1967, 7–21.
- Развитокопи на капиталистичките елементи во Македонија за време на шурското владеење*. – Скопје : Култура, 1967. – 568 стр.
- 1968 *Васил Главинов*. – Скопје : Радио-телевизија, 1968. – 32 стр. – (Библиотека „Светлини на минатото“, коло 4, св. 4).

- Националниџте и идејниџте насоки и досџиџања на Илинден.* – Скопје : Радио-телевизија, 1968. – 31 стр. – (Библиотека „Светлини на минатото“, коло 3, св. 5).
- По повод формирањето на Комунистичката партија на Македонија.* – Стопански преглед – Скопје, 1968, XVIII, 2, стр. 2–15.
- Укинувањето на сџахиско-џимарскиот сисџем и аграрно-производниџте измени во Македонија.* – Годишник на Економскиот факултет – Скопје, 1968, XII, стр. 5–74.
- 1969 *Историја на македонскиот народ.* – Скопје : Нова Македонија, 1969, кн. II, стр. 290–293, 335–344; кн. III, стр. 7–129 и 137–144.
- Оџиџесџивено-економскиџте и национално-џолиџичкиџте причини за разџорот на народноослободителното движење во Велес и Велешко 1942 година.* – Велес и Велешко во НОВ 1942 : Материјали од научниот собир „Велес и Велешко во Народноослободителната војна 1942“ одржан на 9 и 10 ноември 1967 година во Титов Велес. – Титов Велес : Општински одбор на Сојузот на здруженијата на борците од НОВ, 1969, стр. 9–21.
- Proces konstituisanja makedonske nacije.* – Jugoslovenski istorijski časopis – Beograd, 1969, VIII, 4, str. 11–23.
- 1970 *Белезиџте и облициџте на внатрешната трџовија на Македонија во XIX век.* – Јубиларен годишник на Економскиот факултет – Скопје, 1970, стр. 89–110.
- Големите сили и Балканот во џочейокоит на XX век (1900–1914).* – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1970, XIV, 2–3, стр. 53–67.
- Големите сили и Балканот во џочейокоит на XX век (1900–1914).* – Културен живот – Скопје, 1970, XV, 7, стр. 4–8.
- Европейские державы и Балканы в начале XX века (1900–1914).* – XIII Международный конгресс исторических наук, Москва, 16–23 август 1970. – Москва : Наука, 1970, стр. 1–15.
- Значењето на Македонија во надворешната трџовија помеѓу Западна и Источна Европа.* – Акти на Петтиот конгрес за економска историја. – Том VI. – Ленинград, 1970, стр. 215–224.
- Mazedonien und die Achsenmächte.* – Österreichische Osthefte – Wien, 1970, 12, 3, str. 161–167.

- Ойшћесћвено-економската и националната сушност на Илинденското востание.* – Илинден 1903 : материјали од симпозиумот по повод 65-годишнината од Илинденското востание одржан на 27, 28 и 29 мај 1968 година во Охрид. – Скопје : Институт за национална историја, 1970, стр. 29–35.
- Траги на минатото,* Скопје, 1970, стр. 23–106.
- The principal lines and phases in the constituting of the Macedonian Nation.* – La Macédoine et les Macédoniens dans le passé. – Skopje : Institute de l'histoire nationale, 1970, str. 179–196.
- 1971 *Васил Главинов и македонското социјалистичко и работничко движење.* – Работничкото движење во Македонија во 1929 г. : Материјали од научната средба одржана во Титов Велес на 8, 9 и 10 мај 1969 година по повод 40-годишнината од смртта на Васил Главинов и 50-годишнината на КПЈ. – Скопје : Институт за национална историја, 1971, стр. 19–38.
- Македонија 1941–1943 според некои германски документи.* – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1971, XV, 3, стр. 51–68.
- Специфичноста на ойшћесћвено-економскиот развој на Македонија во XIX и XX век.* – Предавања на IV семинар за македонски јазик, литература и култура : Охрид, 19. VIII–2. IX 1971. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1971, стр. 181–197.
- 1972 *Гоце Делчев – идеолог и водач на македонското националноослободително движење.* – Историја – Скопје, 1972, VIII, 1, стр. 11–24; Jugoslovenski istorijski časopis – Beograd, 1972, 3–4, str. 65–82.
- Das Aufkommen des Kapitalismus in Makedonien.* – Österreichische Osthefte – Wien, 1972, 14, str. 174–180.
- 1973 *Гоце Делчев – идеолог и водач на македонското ослободително движење.* – Гоце Делчев и македонското национално и револуционерно движење : материјали од симпозиумот одржан на 8, 9 и 10 ноември 1972 година по повод 100-годишнината од раѓањето на Гоце Делчев. – Скопје : МАНУ : Институт за национална историја, 1973, стр. 33–46.
- Die wirtschaftlich-finanzielle Penetration der Großmächte auf den Balkan gegen Ende des XIX. Jahrhunderts.* – Studia historiae oeconomicae – Poznań, 1973, 7, str. 121–128.
- Македонија и Велешкиот крај пред вооруженото востание 1941 година.* – Материјали од научниот собир „Велес и Ве-

лешко во НОВ 1941 г.“, одржан на 19 и 20 април 1972 година во Титов Велес. – Титов Велес : Општински одбор на Сојузот на здруженијата на борците од НОВ, 1973, стр. 19–35.

Некои германски документи за Македонија 1940–1943. – Симпозиум Развојот и карактеристиките на Народноослободителната војна и на Револуцијата во Македонија : Скопје, 9–10 декември 1971 година. – Скопје : МАНУ : Институт за национална историја, 1973, стр. 373–392.

The Awakening and Creation of the Macedonian Nation. – *Macedonian Review* – Скопје, 1973, III, 3, str. 234–247.

Улогата на наставаа во историја во формирањето на општествената и националната свесност на младите поколења. – Историја – Скопје, 1973, IX, 1, стр. 21–26.

1974 *Glavne faze, obeležja i dimenzije razvitka industrije u Makedoniji do kraja drugog svetskog rata.* – *Acta historico-oeconomica Iugoslaviae* – Zagreb, 1974, 1, str. 123–139.

Искусваа и сознанија за народноста во СР Македонија. – Погледи – Скопје, 1974, XI, 5–6, стр. 174–181.

Македонија во балканската историја на Третиот Рајх. – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1974, XVIII, 1, стр. 7–24.

Рациновите историски прејман на класниот и националниот момент. – Десетти Рацинови средби, Титов Велес, 1973. – Титов Велес : Совет на Рациновите средби, 1974, стр. 93–105.

Слојанското појачување на балканските земји од европскиот капитализам во последната четвртина на XIX век. – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1974, XVIII, 2, стр. 7–22.

The Great Powers and the Balkans at the beginning of the Twentieth Century. – *Macedonian Review* – Скопје (1974), IV, 1, стр. 30–40.

The Macedonian People's Struggle for National and Social Freedom. – *Macedonian Review* – Скопје, 1974, IV, 2, str. 114–119.

1975 *Vasil Glavinov and the Macedonian Workers' Movement.* – *Macedonian Review* – Скопје, 1975, V, 3, str. 231–238.

За некои прашања на историографијата и издавачката дејност во СФРЈ. – Погледи – Скопје, 1975, XII, 6–7, стр. 113–123.

Macedonia and the Balkan Politics of the Third Reich. – *Macedonian Review* – Скопје, 1975, V, 2, str. 121–131.

- Меситиото на АСНОМ во државното конституирање на македонскиот народ.* – Погледи – Скопје, 1975, XII, 1–2, стр. 60–93.
- Научниот социјализам и историографијата.* – Годишник на Економскиот факултет – Скопје, 1975, XVII, стр. 27–41.
- Сличности и разлики во сфаќањата на Светозар Марковиќ и на првите македонски социјалисти.* – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1975, XIX, 3, стр. 59–78.
- Стиранскиот календар во балканските земји кон крајот на XIX век.* – Годишник на Економскиот факултет – Скопје, 1975, XVII, стр. 45–60.
- 1976 *Арѓументацијата на К. П. Мисирков за македонската нација.* – Крсте П. Мисирков и национално-културниот развој на македонскиот народ до ослободувањето : реферати на симпозиумот во Скопје, 22 и 23 април 1975. – Скопје : Институт за македонски јазик, 1976, стр. 229–236.
- Борбата за национална слобода и социјалистички развој во современото свет.* – Погледи – Скопје, 1976, XIII, 7–8, стр. 213–230.
- Економске прилики у Македонији и одраз идеја Светозара Марковиќа на социјалистички покрет у Македонији.* – Светозар Марковиќ и економске науке : (зборник радова са научног скупа одржаног 22. и 23. септембра 1975. године у Светозарево). – Светозарево : Клуб самоуправљача „Светозар Марковиќ“, 1976, стр. 45–50.
- Извештаи на британските конзули во Битола од шестесеттите години на XIX век.* – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1976, XX, 1, стр. 211–251.
- Општествено-економските и политичките услови и причини за вооружено востание во Прилеп 1941 година.* – Прилеп и Прилепско во НОВ 1941 година : (материјали од Научниот собир одржан на 11, 12 и 13 декември 1974 година). – Скопје : Култура, 1976, стр. 65–73.
- Работничкото и комунистичкото движење во првите години на сѐара Југославија.* – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1976, XX, 3, стр. 201–236.
- The Macedonian People's Struggle for National and Social Freedom.* – Иселенички календар, 1976, стр. 116–119.
- 1977 *Австриски документи за историјата на македонскиот народ* / Редакција, превод и коментар Данчо Зографски. – Том I : 1905–1906. – Скопје : Архив на Македонија, 1977. – 226 стр.

Битолската и скопската област во британски документи од 1860 година. – Годишник на Економскиот факултет – Скопје, 1977, XX, стр. 23–59.

Економско-социјалната и националната комјоненција на Ослободителната војна и Револуција во Велес и Велешко од 1943 до 1945 година. – Велес и Велешко во Народноослободителната војна од 1943 до 15 мај 1945 година : материјали од научниот собир „Велес и Велешко во НОВ од 1943 до 1945 година“ одржан на 11 и 12 јуни 1976 година во Титов Велес. – Титов Велес : Општински одбор на Сојузот на здруженијата на борците од НОВ, 1977, стр. 19–29.

Macedonia and the Third Reich's Balkan. – The Third Reich and Yugoslavia 1933–1945. – Belgrade : The Institute for Contemporary History : Narodna knjiga, 1977, str. 383–398.

Националните и идејните насоки и досиѓања на Илинден. – Никола Карев: време и дело. – Скопје : Наша книга, 1977, стр. 117–138.

Сличности и разлики у схватањима Светозара Марковића и првих македонских социјалиста. – Научни скуп Светозар Марковић живот и дело : 24–27. новембар 1975. – Београд : Српска академија наука и уметности, 1977, стр. 551–570.

1978 *Die Wirtschaftlich-Finanzielle Penetration der Grossmächte auf den Balkan Gegen Ende des XIX. Jahrhunderts.* – Actes du IIe Congrès International des études du Sud-Est Européen : (Athènes, 7–13 mai 1970). – Tome III: Histoire. – Athènes : Association Internationale des études du Sud-Est Européen, 1978, str. 525–538.

Македонските социјалисти и Илинденското востание. – Културен живот – Скопје, 1978, XXIII, 6, стр. 38–39.

Општинските превирања кај југословенските народи на преминот од XIX во XX век. – Реферати на македонските слависти за VIII Меѓународен славистички конгрес во Загреб – Љубљана. – Скопје : Македонски славистички комитет, 1978, стр. 173–179.

Основањето и намената на велешкото Трговско училиште од 1857 година. – Годишник на Економскиот факултет – Скопје, 1978, XXI, стр. 47–68.

Причините и насоките на превирањата во Македонија за време на Источната криза. – Македонија во Источната криза 1875–1881. – Скопје : МАНУ, 1978, стр. 159–166.

- 1979 *Класне борбе синдиката у Македонији до првог светског рата*. – Тито, радничка класа и синдикати, Београд, 1979, стр. 65–73.
- Nationalities in Yugoslavia*. – Macedonian Review – Скопје, 1979, IX, 2, str. 179–183.
- Предговор*. – *Работничко движење во Велес* / Никола Кирков. – Тетово : Полог, 1979, стр. 7–12.
- „Социјалистичка зора“ и работничко и комунистичко движење во Македонија*. – Погледи – Скопје, 1979, XVI, 8, стр. 31–41.
- Условеноста и намената на Велешкото трговско училиште од 1857 година*. – Школството, просветата и културата во Македонија во времето на преродбата : Материјали од Симпозиумот одржан во Титов Велес и Штип од 22 до 24. XII 1977 година. – Скопје : МАНУ, 1979, стр. 45–66.
- 1980 *Виенската согодба Рибенрој – Кано 1941* : (во светлоста на автентични извори и документи). – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1980, XXIV, 3, стр. 21–55 : прил.
- Вообличен мозаик од факти*. – Гемизиите / Јован Павловски. – Тетово : Полог, 1980, стр. 7–14.
- Dimitrye Tutsovich on the Macedonian National Question*. – Macedonian Review – Скопје, 1980, X, 1, str. 44–55.
- Економските прилики во Македонија во средината на XIX век*. – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1980, XI, 1–2, стр. 117–135.
- Karakteristike ekonomskog stanja, socijalne strukture i nacionalnog pitanja u Makedoniji 1918–1941*. – Acta historico-oconomica Iugoslaviae – Zagreb, 1980, 7, 1, str. 181–192.
- Развитокоот на капиталистичките елементи во Македонија за време на турското владеење*. – 2. доп. изд. – Скопје : Култура, 1980. – 440 стр.
- Третиот Рајх и македонското прашање во времето на Минхенската криза*. – Минхенскиот договор и југословенските и чехословачките народи : реферати од симпозиумот одржан на 5–6 октомври 1978 година во Скопје. – Скопје : Институт за национална историја, 1980, стр. 65–74.
- Факториите и насоките на ситоанскиот развој на Вардарска Македонија меѓу двеите светски војни*. – Годишник на Економскиот факултет – Скопје, 1980, XXIII, стр. 33–56.

Formiranje Komunističke partije Makedonije i makedonsko nacionalno pitanje. – Opredeljenja – Sarajevo, 1980, XI, 3–4, str. 147–185.

Формирањето на Комунистичката партија на Македонија и македонското национално прашање. – Основањето и развојот на Комунистичката партија на Македонија : материјали од Научниот собир одржан на 1, 2 и 3 ноември 1979 година. – Прва книга. – Скопје : Комунист, 1980, стр. 397–436; Историја – Скопје, 1980, XVI (вонреден број), стр. 73–117; Погледи – Скопје, 1980, XVII, 1–2, стр. 143–168.

1981 *Австриски документи за историјата на македонскиот народ* / Редакција, превод и коментар Данчо Зографски. – Том II : 1907–1908. – Скопје : Архив на Македонија, 1981. – 274 стр.

Досиѓања и карактеристики на македонската историографија. – За поновите проучувања на Југоисточна Европа : (материјали од симпозиумот одржан на 28 и 29 април 1977 година во рамките на Деновите на културата на Сојузна Република Германија во СФРЈ). – Скопје : Институт за национална историја, 1981, стр. 17–30.

Krste Misirkov – sur la nationalite des Macedoniens. – Macedoine : (articles d’histoire). – Skopje : Institut d’histoire nationale, 1981, str. 265–276.

Македонското прашање и европската социјал-демократија. – Погледи – Скопје, 1981, XVIII, 2, стр. 67–98.

Научната историографија оневозможува националистички толкувања и злоупотреби. – Погледи – Скопје, 1981, XVIII, 8, стр. 31–43.

Роза Луксембург за националниот движења и борби на Балканот. – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1981, XXV, 2–3, стр. 123–139.

1982 *Борбата на македонскиот народ за национално и државно конституирање.* – Предавања на XV семинар за македонски јазик, литература и култура : Скопје и Охрид, 5. VIII – 25. VIII 1982. – Скопје : Универзитет „Кирил и Методиј“, 1982, стр. 277–292.

Бриџанскиот воени мисии во Вардарска Македонија за време на НОБ. – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1982, XXVI, 1, стр. 91–109.

Влијанието на надворешниот фактор и хипертрофираната глорификација. – Комунист – Скопје, 19. II 1982.

Годишниџте ѓанаѓури и сџоковниоџ ѓромеџ во Македонија во XIX век. – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1982, XIII, 1–2, стр. 95–114.

Die Grundlinien und Entwicklung des Aussenhandels, Makedoniens in der Vergangenheit. – Gospodarcze przestianki historii społecznej – Poznań, 1982, str. 126–135.

Светџозар Марковић о ослободилачкој борби народа Балкана. – Научни скуп „Светозар Марковић, омладина и марксизам“ : 21–22. фебруар 1977. – Београд : Српска академија наука и уметности, 1982, стр. 69–78. – (Научни скупови; књ. 14 : Одељење друштвених наука; књ. 4).

Сушностиа и функцијаџа на истџорискоџо ѓознание. – Трета програма на Радио Скопје, 1982, 12, стр. 131–140.

The Macedonian Question and European Social Democracy. – Macedonian Review – Skopje, 1982, XII, 1, str. 25–43.

1983 *АВНОЈ и македонскоџо национално ѓрашање.* – Трета програма на Радио Скопје, 1983, 16, стр. 25–32.

AVNOJ-it dhe çështja kombëtare maqedonase. – Jehona – Shkup, 1983, XXI, 9–10, стр. 34–43.

Акуџниџте ѓроблеми на земјоделсџивоџо во Вардарска Македонија од 1930 до 1934 година / Данчо Зографски, Ристо Христов. – Годишник на Економскиот факултет – Скопје, 1983, XXV, стр. 5–21.

Економско-социјалниоџ живоџ и лик на Велес од времеџо на Јордан X. Консџаниџинов–Џиноџ. – Прилози МАНУ : Одделение за лингвистика и литературна наука – Скопје, 1983, VIII, 1–2, стр. 11–25.

Истџорискоџо месџо и значење на Илинденскоџо восџание. – Погледи – Скопје, 1983, XX, 5, стр. 14–22; Современост – Скопје, 1983, XXXII, 7–8, стр. 5–13.

Македонскоџо илинденско восџание во 1903 – (По повод 80-годишнината). – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1983, XXVII, 3, стр. 7–27.

Македонскоџо ѓрашање и евроџкаџа социјалдемократиџа. – Прилози за Илинден 1979 : материјали од Научниот собир посветен на борбата на македонскиот народ за национално и социјално ослободување и меѓународното работничко движење, што се одржа од 1 до 3 август 1979 година во Крушево. – III. – Скопје : Совет „Десет дена Крушевска република“, 1983, стр. 49–71.

Меѓу највидниите револуционери и социјалисти – Никола Пејров Русински (1875–1943). – Нова Македонија – Скопје, 5. XI 1983.

Пренесувањето на Раценовиите „Бели муѓри“ во Македонија. – Рацин во сеќавањата на современите / избор и редакција Перо А. Коробар. – Второ дополнето издание. – Скопје : Култура, 1983, стр. 91–94.

Револуционерното живеење и творење на Веселин Маслеша. – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1983, XXVII, 1–2, стр. 127–137.

Смел и оригинален пробив во теоријата и практиката на научниот социјализам. – Комунист – Скопје, 10. VI 1983.

Суштината и карактерот на Илинденското востание. – Прилози за Илинден. – V : Илинденското востание во Македонија : научен собир посветен на 80-годишнината од востанието (1903–1983), одржан на 30 јуни и 1 и 2 јули 1983 година во Битола и Крушево. – Битола : Друштво за наука и уметност ; Крушево : Научно-културни средби „Десет дена Крушевска република“, 1983, стр. 27–35; Трета програма на Радио Скопје, 1983, 14–15, стр. 13–21; Нова Македонија – Скопје, 31. VII – 3. VIII 1983.

1984 . *AVNOJ i makedonsko nacionalno pitanje.* – AVNOJ i savremenost. – Sarajevo, 1984, str. 123–131.

Белешки за историското и општествено-политичкото минање на Горно Врановци. – Историски денови на Горно Врановци : по повод 40-годишнината од престојот и работата на државното, военото и политичкото раководство на Македонија во селото Горно Врановци, Велешко. – Скопје : Мисла, 1984, стр. 9–14.

Бриџанските мисии во Вардарска Македонија за време на НОБ. – Тиквешката во НОБ 1941–1945 : (материјали од научниот собир одржан на 21 и 22 јуни 1982 год. во Кавадарци). – Книга трета : Партизански одреди и воени единици. – Кавадарци ; Неготино : Општински одбори на Сојузот на здруженијата на борците од НОБ, 1984, стр. 123–138.

Втората интернационала и балканските социјалисти – Барање за автономија на Македонија. – Нова Македонија – Скопје, 22. IX 1984.

Гоце Делчев за бриџанството и единството. – Револуционерното траење на творештвото : научна средба, Делчево : 28–29

- мај 1983. – Делчево : Совет на манифестацијата „Гоцеви денови“, 1984, стр. 37–43.
- Gështja kombëtare maqedonase dhe ASNOM-i.* – ASNOM-i : (përmbledhje punimesh dhe dokumentesh). – Shkup : Flaka e Vëllazërimit, 1984, str. 7–37 ; Jehona – Скопје, 1984, XXII, 1–2, str. 3–39.
- Истóрискојò значење на АСНОМ.* – Историја – Скопје, 1984, XX, 1, 171–181.
- Петтии конгрес на Меѓународната асоцијација за иóучување на Југослòвна Европа* : септември, 1984, Белград / М. П., Д. З. – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1984, XV, 2, стр. 49–53.
- Првòто заседание на АСНОМ.* – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1984, XXVIII, 1–2, стр. 7–26.
- Распòжот на македонската истòриоóграфија* – Со научни аргументи против предрасудите. – Нова Македонија – Скопје, 4. VIII 1984.
- 1985 *АСНОМ – иóсвртеница и истòриско иóстигање.* – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1985, XVI, 1, стр. 5–30.
- Veränderungen und Tendenzen in der neueren Wirtschaftsgeschichte Macedoniens.* – Jahrbuch für Wirtschaftsgeschichte – Berlin, 1985, 1, str. 87–96.
- Идејно оформување и пòзиции на Левицајта на Македонската револуционерна орóанизација.* – Трета програма на Радио Скопје, 1985, 23, стр. 19–23.
- Yané Sandanski – a Synonym for National Interests.* – Macedonian Review – Скопје, 1985, XV, 2, str. 175–182.
- Кон истòријата на СКЈ – Кријичност и научна интèрпретација.* – Нова Македонија – Скопје, 7. XII 1985.
- La seconda Internazionale e i socialisti balcanici.* – Balcanica – Roma, 1985, IV, 1, str. 22–26.
- Меѓу највидниите револуционери и социјалисти.* – Македонски иселенички алманах – Скопје, 1985, стр. 141–143. – За Никола Петров Русински (1875–1943).
- Сандански – синоним на националните интèреси и иóóресивниите барања.* – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1985, XVI, 2, стр. 33–43.
- Слòжување на иóóресивниите сили.* – Нова Македонија – Скопје, 14. XII 1985.

Сушностиа и функцијата на историскојто познање. – Пристапни предавања, прилози и библиографија на новите членови на Македонската академија на науките и уметностите – Скопје, 1985, VII, стр. 19–32.

1986 *Британските мисии во Вардарска Македонија во 1943 и 1944 година.* – Зборник на трудови посветени на академикот Михаило Апостолски по повод 75-годишнината од животот. – Скопје : МАНУ, 1986, стр. 277–291.

Der Wiener Schiedsspruch zwischen Ribbentrop und Ciano 1941 : (An Hand authentischer Quellen und Dokumente). – Review [of the] Institute of National History – Скопје, 1986, XXX (I), 3 (1), str. 49–73.

Идејното оформување и позиции на Левицата на Македонската револуционерна организација. – Борбата на македонскиот народ за самоопределување во Пиринска и Егејска Македонија. – Делчево : Совет на манифестацијата „Гоцеви денови“, 1986, стр. 29–35.

Круйна фигура во комунистичкото движење – Сто години од раѓањето на Коста Новаковиќ. – Нова Македонија – Скопје, 24. IV 1986.

Национално-политичкиот лик и дело на Гоце Делчев. – Гоце Делчев : прилози за ликот и револуционерната дејност : материјали од тркалезната маса одржана во Штип на 4 и 5 ноември 1983 година. – Штип : Друштво за наука и уметност, 1986, стр. 59–67.

Никола Пејров Русински во македонското национално-ослободително и социјалистичко движење. – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1986, XVII, 1, стр. 51–62.

Одбрани дела : во шест книги. – Скопје : Наша книга, 1986.

Кн. 1. *Економско-историски огледи.* – 613 стр.

Кн. 2. *Економски шокови и примени.* – 768 стр.

Кн. 3. *Македонското работничко и социјалистичко движење.* – 435 стр.

Кн. 4. *Македонското национално движење.* – 521 стр.

Кн. 5. *Комунистичкото движење и НОБ во Македонија.* – 420 стр.

Кн. 6. *Македонското прашање и историскиите расправа.* – 497 стр.

1987 *АСНОМ во решавањето на македонското национално прашање.* – АСНОМ во создавањето на државата на македон-

скиот народ : реферати од научен собир одржан од 29 до 31 октомври 1984 година во Скопје. – Скопје : МАНУ, 1987, стр. 159–178.

Ekonomsko-socijalni faktori i aspekti zblizavanja jugoslovenskih naroda u prošlosti. – Horizontet e historisë – Prishtine, 1987, 11, str. 87–97.

Идеиите и акциите на прогресивната јавност за самоопределување и ослободување на македонскиот народ. – Трета програма на Радио Скопје, 1987, 30–31, стр. 31–37.

Јосип Броз Тито и ослободителната борба на македонскиот народ во предвоенниот период. – Прилози за Илинден. – VI : Прилози за Револуцијата : ослободителната борба на македонскиот народ и доаѓањето на Јосип Броз Тито на чело на КПМ до нацифашистичката агресија на Балканот : тркалезна маса одржана на 2 и 3 октомври 1987 година во Крушево. – Крушево : Научно-културни средби „Десет дена Крушевска република“, 1987, стр. 25–32.

Mesto ASNOM-a u konstituisanju makedonske države. – Makedonija od ustanka do slobode 1941–1945 : (zbornik radova). – Beograd : Vojnoizdavački i novinski centar ; Skoplje : Institut za nacionalnu istoriju, 1987, str. 509–531.

Некои проблеми и аспекти на нациите, малцинствата и балканската соработка. – Нациите, малцинствата и балканската соработка : научна средба, Делчево : 30, 31 мај и 1 јуни 1986. – Делчево : Совет на манифестацијата „Гоцеви денови“, 1987, стр. 19–29.

Определби на социјалистите за федерација и прошив војна на Балканот. – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1987, XVIII, 1–2, стр. 5–43.

Оствареното – обврзува, иланираното – повикува. – Комунист – Скопје, 23. X 1987.

Полезната меѓусебна ујашеност. – ЛИК – Скопје, 11. XI 1987, II, 26.

Пренесувањето на Рациновиите „Бели муѓри“ во Македонија. – Сеќавање на современите / избор, редакција и предговор Перо Коробар. – Скопје : Наша книга, 1987, стр. 85–87.

Рацин како партиски работник-агитатор и издавач на „Искра“. – Прилози за животот и делото на Рацин / избор, редакција и предговор Томислав Тодоровски. – Скопје : Наша книга, 1987, стр. 80–96.

Сондиите на висџинаџа. – ЛИК – Скопје, 4. II 1987, II 6.

Stvaranje Komunističke partije Makedonije i makedonsko nacionalno pitanje. – Makedonija od ustanka do slobode 1941–1945 : (zbornik radova). – Beograd : Vojnoizdavački i novinski centar ; Skoplje : Institut za nacionalnu istoriju, 1987, str. 87–115.

Tito i makedonsko pitanje u razdoblju 1934–1941. godine. – Sveske – Sarajevo, 1987, V, 20, str. 91–96. – (Naučni skup „Tito i nacionalni odnosi“).

1988 *Die Zweite Internationale und die Balkan-Sozialisten.* – Papers presented at the Vth International Congress of South-East European Research Studies, held in Belgrade (11–16th September 1984). – Skopje : Institute of National History, 1988, str. 65–69.

Економскиџе и сџраџеџиџкиџе асџекџи на железџиџиџе во Македониџа до краџоџ на Прваџа свеџска воџна. – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1988, XIX, 2, стр. 37–57.

Идеџиџе и акџиџиџе на џроџресивнаџа јавносџ за самоџредељување и ослободување на Македонџиџе. – Прогресивната мисла за македонското прашање и барање за самоопредељување (1878–1945); Тито и македонското прашање : (тркалезна маса по повод 50-годишнината од доаџањето на Тито на чело на КПЈ) : научна средба, Делчево : 29, 30 и 31 мај 1987 година. – Делчево : Совет на манифестациџата „Гоцеви денови“, 1988, стр. 11–19.

Исџориџа на македонскиџоџ народ / Михаило Апостолски, Данчо Зографски [и др.]. – Скопје : Македонска книга, 1988. – 375 стр.

Класноџо и националноџо во нашиџе џроџрамско-џолиџиџки докуменџи и во џиџиџесџивенаџа џраџџиџка. – Класното и националното во нашите програмско-политички документи и во општествената практика. – Скопје : Комунист, 1988, стр. 13–22.

Моноџрафска сџудиџа – Д-р Владимир Картов: „Македонскиот народ и неговото право на самоопредељување 1912–1941“, издание на „Култура“, 1987 год. – Комунист – Скопје, 19. II 1988.

Тиџо и македонскоџо џрашање во џресврџнаџа децениџа 1934–1944 година. – Прогресивната мисла за македонското прашање и барање за самоопредељување (1878–1945); Тито и

македонското прашање : (тркалезна маса по повод 50-годишнината од доаѓањето на Тито на чело на КПЈ) : научна средба, Делчево: 29, 30 и 31 мај 1987 година. – Делчево : Совет на манифестацијата „Гоцеви денови“, 1988, стр. 217–224.

1989 *Борбата на македонскиот народ за заедничтво и федеративно уредување.* – Трета програма на Радио Скопје, 1989, 38–39, стр. 43–46.

Die soziale Entwicklung der jugoslawischen Länder und insbesondere Makedoniens nach dem Ersten Weltkrieg. – Международная комиссия по историко-славистическим исследованиям. – Москва, 1989, стр. 6–10.

Држава на унитаризмот и монархизмот. – ЛИК – Скопје, 8. XI 1989, IV, 78.

Економските и стравешките аспекти на железниците во Македонија до крајот на Првата светска војна. – Гласник на Институтот за национална историја – Скопје, 1989, XXXIII, 1, стр. 31–51.

Entstehung und Entwicklung der Industrie Makedonien bis zum Ende des Zweiten Weltkrieges. – Österreichische Osthefte – Wien, 1989, 31, 3, str. 531–547.

За револуционернаа определба и дејност на Даме Груев. – Даме Груев во македонското националноослободително движење : тркалезна маса по повод 80-годишнината од загинавањето : (Битола – Демир Хисар, 9 и 10 ноември 1986). – Скопје : МАНУ, 1989, стр. 19–31.

Коста Новаковиќ о македонском ишању. – Коста Новаковиќ о радничком покрету Србије и Југославије. – Чачак, 1989, стр. 200–207.

Македонско ишање и стварање југословенске државе. – Стварање југословенске државе 1918. године. – Београд : Народна књига, 1989, стр. 179–189.

1990 *Васил Главинов – основоложник на македонското социјалистичко и работничко движење.* – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1989, XX, 1, стр. 9–22; *Васил Главинов и неговото време.* – Титов Велес : Научно друштво, 1990, стр. 13–25.

Дејноста и врските на македонскиот јублицит Георѓи Кайчев во Загреб. – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1990, XXI, 1–2, стр. 45–68.

Die soziale Entwicklung der jugoslawischen Länder und insbesondere Makedoniens nach dem Ersten Weltkrieg. – East European Quarterly – Colorado, 1990, XXIV, 2, str. 237–247.

За македонското истравање. – Скопје : Мисла, 1990. – 495 стр.

Меѓународното социјалистичко биро и Втората интернационала за македонското истравање и балканските нации. – Posebna izdanja ANUBiH : Odjeljenje društvenih nauka – Sarajevo, 1990, 25, str. 301–317.

Progressive Social Circles on the Liberation of the Macedonians. – Macedonian Review – Скопје, 1990, XX, 1–2, str. 50–56.

Рацин за македонската нација и историја. – Македонската литература меѓу двете светски војни и појавата на „Бели мугри“ : зборник на трудови од научниот собир одржан во Скопје на 3 и 4 октомври 1989 г. – Скопје : МАНУ, 1990, стр. 69–74.

1991 *Die progressiven Ideen und Bewegungen auf dem Balkan vom Beginn des XX. Jahrhunderts bis zum II. Weltkrieg.* – VI меѓународен конгрес за проучување на Југоисточна Европа (Софија 1989) : прилози на учесниците од Македонија. – Скопје : МАНУ, 1991, стр. 17–21.

Идеите и акциите на Г. Кайчев (1897–1899). – Нова Македонија – Скопје, 24. IX–3. X 1991.

Меѓународното социјалистичко биро и Втората интернационала за македонското истравање и за балканските нации. – Македонија во војните 1912–1918 : прилози од научниот собир одржан во МАНУ на 16 и 17 ноември 1988 година. – Скопје : МАНУ, 1991, стр. 115–129.

Настанувањето и положбата на домашната буржоазија во Македонија до Втората светска војна. – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1991, XXII, 2, стр. 37–50.

Пресвртните дајуми во ионовата македонска историја. – Македонскиот народ и 1 декември 1918 година. – Скопје : МАНУ, 1991, стр. 13–24.

Рацин како партиски работник – агитатор и издавач на „Искра“. – Избрани страници / Кочо Рацин; приредиле Александар Спасов и Људмил Спасов. – Скопје : Мисла, 1991, стр. 229–256.

1992 *ВМРО (Обединета) и афирмацијата на македонската национална индивидуалност.* – Панко Брашнаров – живот и дело

(1883–1951) : V Научен собир : Титов Велес, декември 1991 година. – Скопје : Институт за национална историја ; Титов Велес : Друштво за наука и уметност, 1992, стр. 47–50.

Европскиите социјалистички настаните во и околу Македонија. – Нова Македонија – Скопје, 6–12. III 1992.

Испрајност на иакош кон сувереноста. – Нова Македонија – Скопје, 1. VII 1992 : (ЛИК, 1. VII 1992, VI, 177).

Независноста се темели на правото. – Нова Македонија – Скопје, 18. III 1992.

1993 *Деведесет години од Илинденското востание.* – Нова Македонија – Скопје, 4–8. VIII 1993.

Зачочеништво без пресуда. – Нова Македонија – Скопје, 26. X 1993.

Прилог во изданието „Македонија и односите со Грција“. Скопје : Македонска академија на науките и уметностите, 1993. – 136 стр. (и на англиски јазик).

Сведоштва од оставнината на Н. П. Русински. – Современост – Скопје, 1993, XLII, 3–4, стр. 173–179.

Скопје во почетокот на XX век. – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1993, XXIV, 1, стр. 17–33.

The Right to Independence. – Macedonian Review – Скопје, 1993, XXIII, 2–3, str. 146–150.

Улогата и значењето на солунската Социјалистичка федерација. – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1993, XXIV, 2, стр. 31–47.

1994 *АСНОМ – пресвртница и историско посигнање.* – Науката за АСНОМ : 1944–1994. – Скопје : Мисла, 1994, стр. 166–189.

Големите сили и Балканот во почетокот на XX век (1900–1914). – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1994, XXV, 1–2, стр. 55–68.

Европа и македонското прашање. – Современост – Скопје, 1994, XLIV, 5–6, стр. 3–17.

European Diplomacy and the European Public on the Macedonian Question. – Macedonian Review – Скопје, 1994, XXIV, 3, str. 210–221.

Историската смисла на Илинденското востание во стратегијата на ВМРО. – Сто години од основањето на ВМРО и 90

години од Илинденското востание : прилози на научен собир одржан на 21–23 октомври 1993 г. – Скопје : МАНУ, 1994, стр. 105–112.

1995 *Главниите карактеристики на социјално-политичките промени во Македонија во 30-тите години.* – Македонската литература и уметност во контекстот на поетиката на социјалниот реализам : зборник на трудови од Меѓународниот научен собир, Скопје, 28–29 мај 1993. – Скопје : МАНУ, 1995, стр. 31–38.

Концепции, програми и проекти за државно конституирање на Македонија. – АСНОМ – педесет години македонска држава : 1944–1994 : прилози од научен собир одржан на 17–18 ноември 1994 г. – Скопје : МАНУ ; ИНИ, 1995, стр. 37–51.

Concepts, Programmes and Projects for the Constitutionalization Macedonia. – Balkan Forum – Skopje, 1995, Vol. 3, No. 2 (11), str. 237–255.

Кузман Јосифовски за економско-социјалните проблеми – Кузман Јосифовски Питу : време – живот – дело (1915–1944) : прилози од научниот собир одржан на 23 и 24 февруари 1994 година во Прилеп. – Скопје : Институт за национална историја ; Прилеп : Друштво за наука и уметност, 1995, стр. 25–28.

Ученичкиот бунт во битољската гимназија. – Прилози МАНУ : Одделение за општествени науки – Скопје, 1995, XXVI, 2, стр. 61–70.

Во: Споменица посветена на починатиот Данчо Зографски (1920-1997), редовен член на Македонската академија на науките и уметностите . – Скопје : МАНУ, 1997. – Стр. 31-52.